Knivsta kommun

KVALITETSREDOVISNING 2009

FÖRENINGSSTÖD, KULTURSKOLA SAMT FRITIDS- OCH UNGDOMSVERKSAMHETEN

Presenterat för Utbildningsnämnden 2010-06-09
Verksamhetscontroller Kristina Nyström

Innehåll

Om Kvalitetsredovisningen 1
Att redovisa kvalitet 1
Genomförande 1
Avgränsningar 1
Verksamhetens innehåll och förutsättningar 2
Idrotts- och fritidsanläggningar 2
Föreningsstöd 4
Ungdomsverksamheten 5
Kulturskolan 6
Ekonomi 7
Kommentar 9
Verksamhetens mål och resultat 10
Nationella mål 10
Kommunens långsiktiga styrdokument 11
Folkhälsopolicy 11
Miljöprogram 12
Plan för full delaktighet 12
Kommunens mål och budget 2009 13
Uppföljning och resultat utifrån kommunens mål 14
Kommentar 15
Kvalitets- och utvecklingsarbete 17
Förebyggande av skador och olyckor 17
Resultat av utvärderingar och granskningar 17
Brukarundersökningar 17
SCB:s Medborgarundersökning 2009 17
Brukarenkäter på Hälsohuset 17
Fokusgruppsundersökning ”Vad vill ungdomar i Knivsta göra på sin fritid?” 18
Inkomna synpunkter och klagomål 18
Uppföljning av kvalitetsredovisning 2008 19
Övrigt 20
Sammanställning och utvecklingsområden 21
Verksamhetens styrkor och förbättringsområden 21
Kund- och medborgarnöjdhet 21
Måluppfyllnad och styrning utifrån mål 22

OM KVALITETSREDOVISNINGEN

Att redovisa kvalitet

Kvalitet i en verksamhet kan ses ur tre aspekter:

- Nås målen inom given budget? (politikerperspektivet).
- Är ”kunderna” nöjda? (brukarperspektivet)
- Är förutsättningarna och arbetssättet sådana att fel minimeras och att kvalitet kan uppnås? (verksamhetsperspektivet)

I kvalitetsredovisningarna sammanställs fakta om verksamheten från flera olika aspekter. Verksamhetens egen syn på sitt arbete kompletteras med utomståendes. Utifrån denna helhetsbild hittar vi utvecklingsområden – saker som kan förbättra verksamheten och öka kvalitén. Eftersom kvalitetsredovisningarna görs varje år blir det också ett sätt att följa upp resultatet av kvalitetsarbetet.

Vad står det i styrdokumenten om kvalitetsredovisningen?

Enligt kommunfullmäktiges uppdrag är syftet med kvalitetsredovisningen att ge en bild av resultat och kvalitetsnivå inom kommunens verksamheter, samt ge underlag för styrning och utveckling.

Kommunens reglemente för internkontroll gällande kvalitet säger att resultatet av granskningar och utvärderingar som gjorts under året ska redovisas i eller i samband med kvalitetsredovisningarna.

Ett annat uppdrag från kommunfullmäktige är att nämnderna ska använda nyckeltal och göra jämförelser med likartade kommuner för att utvärdera kvalitet.

Genomförande

Underlaget till 2009 års kvalitetsredovisning har utgjorts av:

- Styrdokument för verksamheten, mål- och budget 2009
- Bokslut och verksamhetsberättelse 2009, kommungemensamma nyckeltal 2009
- Intervjuer med verksamhetsansvariga
- Landstingets undersökning Liv och hälsa ung 2009
- Statistiska Centralbyråns Medborgarundersökning våren 2009
- Öppna jämförelser folkhälsa, SKL 2009
- Granskningar, uppföljningar och brukarundersökningar
- Offentlig statistik

Kvalitetsredovisningen har sammanställts av verksamhetscontroller Kristina Nyström. Rapporten och utvecklingsområdena har diskuterats på ett seminarium med verksamheterna 2010-05-11. Verksamheterna föreslog då åtgärder som skrivits in i avsnittet Sammanställning och utvecklingsområden.

Avgränsningar

Skolbarnomsorg, det vill säga fritidshem (6-9 år) och fritidsklubben (10-12 år), ingår inte i kvalitetsredovisningen. Skolbarnomsorgen är en pedagogisk verksamhet som kommunen har ett lagstadgat ansvar för. Kvalitetsredovisningen för dessa verksamheter styrs av Skolverkets allmänna råd.

VERKSAMHETENS INNEHÅLL OCH FÖRUTSÄTTNINGAR

I detta avsnitt beskrivs verksamhetens uppdrag, volymer och kostnader.

I Knivsta består den kommunala fritids- och ungdomsverksamheten av en Kulturskola, motionsanläggningen Hälsohuset (med Alsikehallen), en ungdomsgård, samt olika typer av stöd till föreningar. I Figur 1 visas en karta över verksamhetens organisation.

Figur 1 Verksamhetens organisation

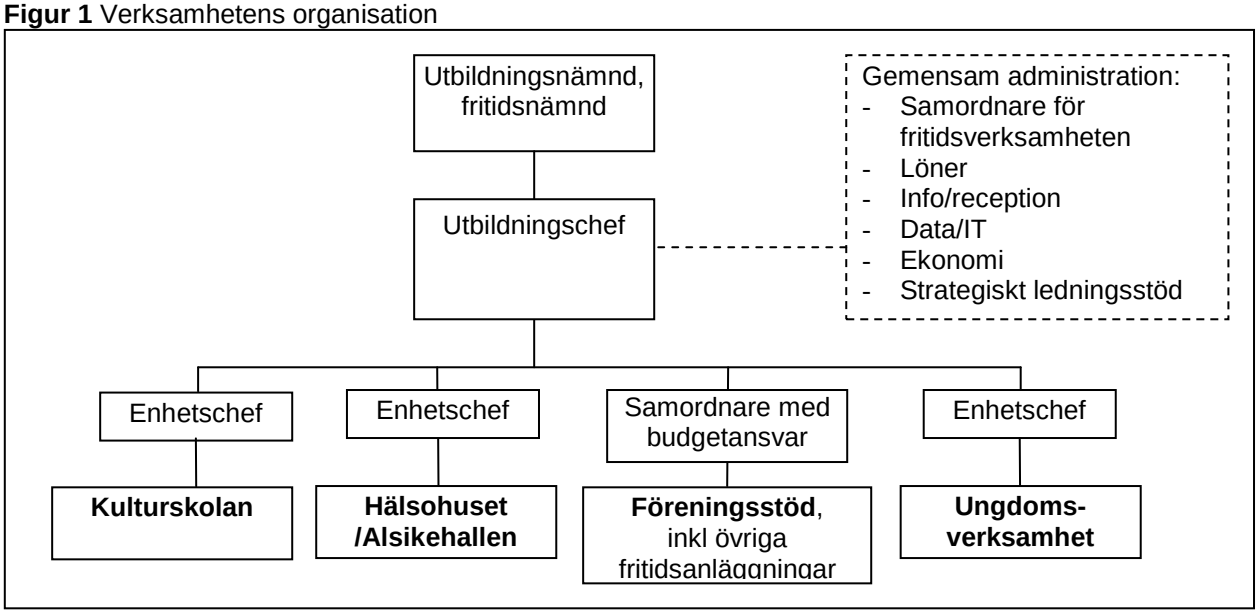

Utbildningsnämnden är ansvarig nämnd, förutom för stöd till studieförbund som ligger under kommunstyrelsen.

Idrotts- och fritidsanläggningar

Utbud och öppettider

Kommunen driver i egen regi en motionsanläggning med bad, gym och gruppträning samt två sporthallar. Det finns också fyra fullstora, och ett tiotal mindre, bollplaner som kommunen upplåter år föreningar. Jämfört med de kommuner som vi har data för så ligger Knivsta bra till när det gäller tillgången på fullstora planer. I slutet av 2009 tillkom dessutom en konstgräsplan som inte är medtagen i jämförelsen. Tillgången på sporthallar är lägre. (se Figur 2)

Kommunens simhall är öppen för allmänheten 60 timmar per vecka, varav 35 timmar på kvällar och helger[1]. Av de 52 kommuner som det finns jämförelsedata för ligger Knivsta på 6:e plats när det gäller hur generösa öppettiderna är på kvällar och helger[2].

[1] Antal timmar som simhallen är öppen utöver 8-17 på vardagar. Hela anläggningen har öppet 115 timmar per vecka.
[2] Kommundatabasen 2008, www.kommundatabasen.se

Figur 2 Tillgången på aktivitetsytor i Knivsta jämfört med andra kommuner

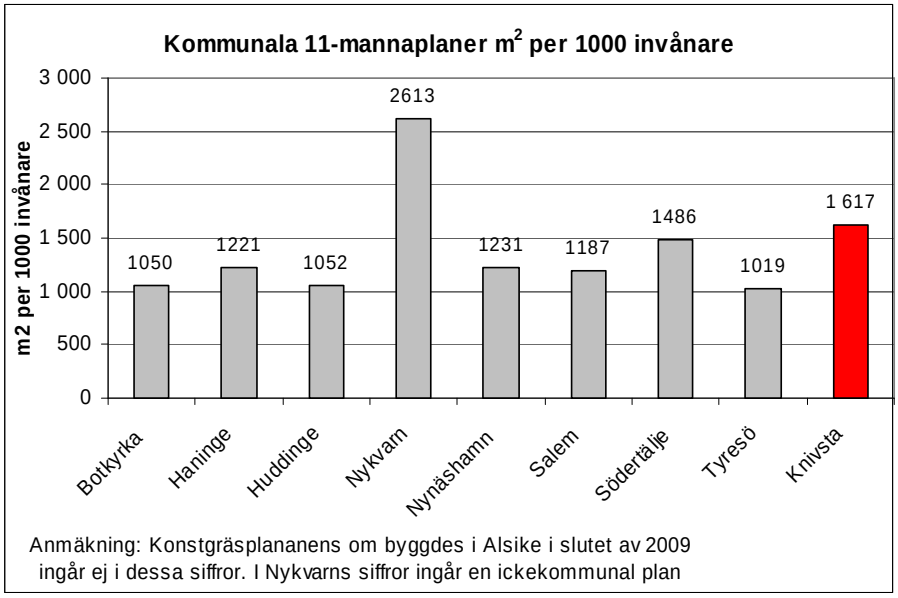

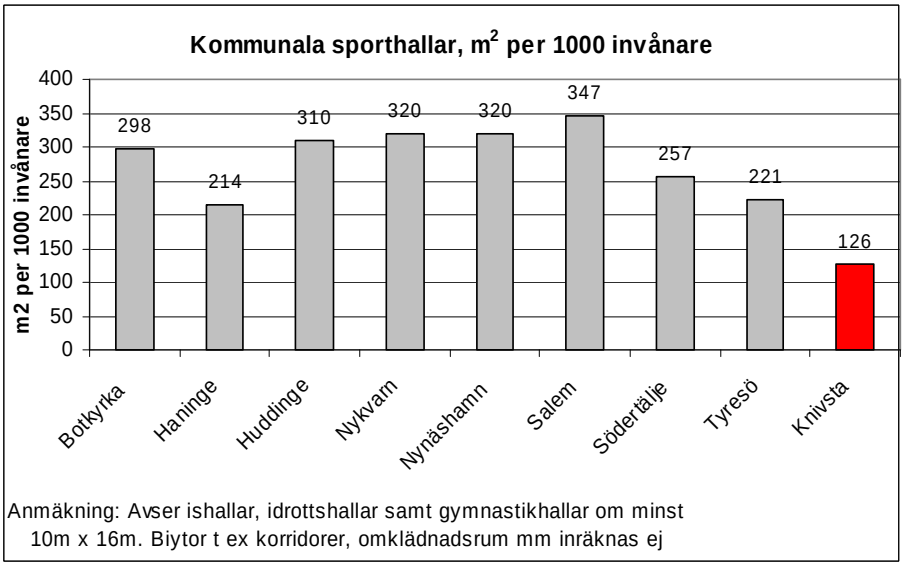

Källa: Egen statistik och Jämförelserapport i SKL-nätverket "Framgångsrik tillväxt". Siffrorna för övriga kommuner är från 2008.

Besöksstatistik

2009 hade bad- och motionsanläggningen Hälsohuset 177 000 besök, varav cirka 40 procent var av elever i skolundervisning. Antalet besökare i sporthall och simhall har ökat de senaste åren, medan skolbesöken och övriga friskvårdsbesök har minskat i motsvarande grad. (se Tabell 1). Studerar man antalet sålda kort och entrebiljetter ser man att antalet engångsbiljetter har minskat, medan antalet årskort har ökat[3]. Detta kan tolkas som en trend mot att Hälsohuset utvecklas mer mot en motionsanläggning istället för en besöksattraktion, vilket är rimligt med tanke på konkurrensen med större äventyrsbad i regionen.

[3] Dan Erik Petterson 2010-04-08

Tabell 1 Besöksstatistik Hälsohuset 2005-2008

	2005	2006	2007	2008	2009
Antal besökare totalt	191 000	189 500	175 500	181 600	176 848
– varav besökare, simhall	*25 900*	*24 000*	*22 500*	*40 554*	*37 600*
– varav skolans besök i simhall	*11 600*	*11 200*	*9 866*	*10 730*	*10 075*
– varav besökare, friskvård	*53 000*	*55 800*	*42 000*	*43 000*	*42 200*
– varav besökare sporthall	*19 500*	*17 500*	*26 100*	*24 000*	*22 773*
– varav skolgymnastik	*81 000*	*81 000*	*75 000*	*63 350*	*64 200*

Källa: Kommungemensamma nyckeltal, kultur och fritid uppföljning, Ken Norberg

Kommunen äger och/eller driver ett antal övriga anläggningar som upplåts till föreningslivet (se tabell 4 i Kvalitetsredovisningen för 2008).

Föreningsstöd

Kommunen har följande ekonomiska stöd till föreningar:

- Stöd till ungdomsföreningar
    - Verksamhetsstöd till föreningar med ungdomsverksamhet, baserat dels på antal medlemmar (3–20 år) och antalet närvarande på föreningens sammankomster.
    - Anläggningsstöd och underhållsstöd för drift av anläggningar/lokaler.
    - Olika punktstöd som ger för särskilda utvecklingssatsningar, t ex ledarutbildning av ungdomsledare, utvecklingsstöd, etableringsstöd och skollovsstöd.
- Särskilda stöd till pensionärsföreningar, hembygdsföreningar, bygdegårdar och handikapporganisationer.

Stödet och kontakterna med föreningarna administreras inom den 50% tjänst som fritidssamordnaren utgör.

2009 fick 32 föreningar stöd från kommunen, inklusive studieförbund, vilket är en färre än 2008. Trots detta ökade de utbetalda summorna för i stort sett alla typer av föreningsstöd.

Tabell 2 Sammanställning av utbetalda föreningsstöd 2008-2009 (tkr)

	2008	2009
Stöd till ungdomsföreningar:		
Aktivitetsstöd	490	546
Grundstöd	190	213
Ledarutbildningsstöd	25	34
Utvecklingsstöd	10	0
Underhållsstöd	90	217
Anläggningsstöd	300	261
Etableringsstöd	10	15
Skollovsstöd	10	13
Kartbidrag	15	40
Pensionärsföreningar	23	35
Bygdegårdsföreningar	185	200
Totalt	**1 348**	**1 574**

Källa: Verksamhetens nyckeltal 2009

Ungdomsverksamheten

Utbud och öppettider

Ungdomsverksamheten består av en fritidsgård som vänder sig till ungdomar över 13 år[4]. 1,5 kvällar i veckan flyttas gårdens verksamhet till Alsike. Verksamheten har 2,75 heltidstjänster, vilken är en ökning jämfört med 2008[5]. Föreståndaren för ungdomsverksamheten är fritidspedagog. Två av personalen är fritidsledare, (2-årig folkhögskoleutbildning) och två barnskötare (gymnasieutbildning).

Från och med slutet av 2009 var fritidsgårdens öppettider 18–21 måndag till torsdag och 18-23:30 på fredag-lördag. Den totala öppettiden har minskat med en timme sedan 2008, men man har öppet fler dagar i veckan.

Under 2009 har fritidsgårdens utbud ökat med bland annat tv-spel på storskärm, pingis och innebandy i källaren samt olika temakvällar riktade mot särskilda målgrupper. En replokal håller på att färdigställas. Uppskattningsvis 75 % av besökarna är pojkar, och man försöker aktivt locka flickor med bland annat temakvällar. Fortfarande är majoriteten av besökarna Knivsta-ungdomar, även de kvällar som fritidsgården har öppet i Alsike.[6]

Besökstatistik

Det finns ingen exakt besökstatistik för fritidsgården, men ungefär 100-150 ungdomar i åldrarna 13 till 17 år besökte ungdomsverksamheten under 2009, vilket är en fördubblig mot 2008. Närvaroantalet per kväll varierar men är uppskattningsvis runt 35 och upp till 75 ungdomar.[7] Detta kan sättas i relation till att det finns cirka 600 ungdomar i högstadieåldern (13-15 år) i kommunen.

Ungdomars inflytande

Kommunen vill öka möjligheten till ungdomars inflytande genom att en gång per år låta högstadieelever och politiker mötas i ett ungdomsting. På 2009 års ting närvarade åtta politiker och ett icke protokollfört antal ungdomar och tjänstemän. På tinget följdes förra årets frågor upp. Fem av dem var på något sätt åtgärdade, sju tänkte kommunen åtgärda men var på något sätt försenade, tre hade man fått ett direkt nekande svar på[8]. Detta är en förbättring jämfört med förra året, då inga åtgärder hade vidtagits. En bidragande orsak till förbättringen är att det finns ett ungdomsråd som aktivt följer upp frågorna från ungdomstinget. Från och med 2009 har ungdomsrådets handlingsutrymme ökat genom att det har en egen pott med pengar att förfoga över. Rådet organiseras av ungdomsverksamheten.

Bild 1 Ungdomsting 2009

[4] På dagtid bedrivs skolbarnomsorg i form av avgiftsbelagd fritidsklubb för barn i åldrarna 10-12 år. Verksamheten som tidigare fanns för ungdomar i behov av särskilt stöd som utfördes på uppdrag av Socialnämnden har under 2009 upphört.
[5] Totalt finns 4,45 anställda, men halva tiden ägnas åt skolbarnomsorg i ”fritidsklubben” som på dagtid bedrivs i samma lokaler.
[6] Mathiaz Boström intervju 2010-03-22
[7] Mathiaz Boström, intervju 2010-03-22
[8] Egen sammanställning och bedömning

Ungdomsrådet ska träffas cirka sex gånger per år, men det är lite svårt att få de unga att vilja delta.[9]

I mål och budget 2009 gav kommunfullmäktige samtliga nämnder i uppdrag att redovisa hur man arbetat med barnkonventionen. Vid årsskiftet 2009/2010 upphörde avtalet med Uppsalas Barnombudsman att gälla och kommunen har idag, liksom majoriteten av Sveriges kommuner, ingen barnombudsman.

Kulturskolan

Utbud och deltagarstatistik

Knivsta kommun har sedan 2008 en kulturskola som erbjuder personer under 21 år avgiftsbelagd undervisning inom områdena bild, dans, drama/teater och musik. Skolan hade i slutet av 2009 4,75 anställda.

I Figur 3 kan man se skolans utbud och fördelningen av elever. Totalt fanns i december 2009 drygt 400 elever, och 89 personer i kö (se Figur 3). Kötiden på de mest populära kurserna är för närvarande ungefär minst ett år, och förväntas öka.[10]

Figur 3 Fördelning av elever och köande per kurs den 10 december 2009

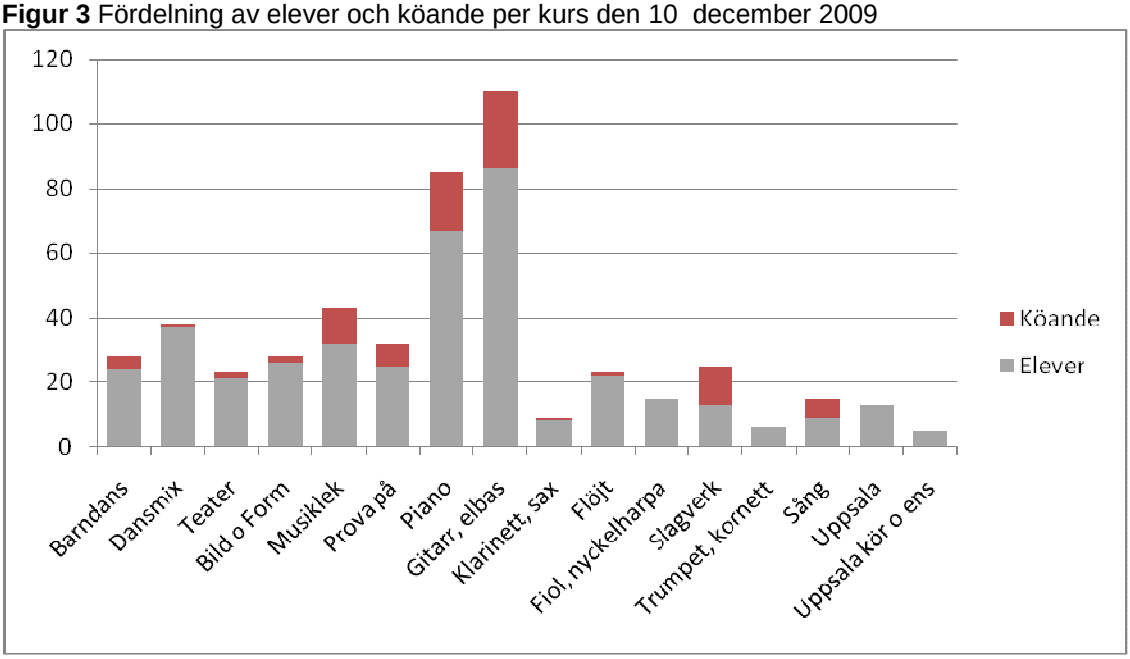

Källa: Henrik Littmark 2010-04-21

[9] Mathiaz Boström, 2010-03-22
[10] Henrik Littmark, 2010-05-11

Resurser och avgifter

Gruppundervisning i musik, drama och dans ges till självkostnadspris (800 kr), men musikundervisningen är subventionerade via kommunbidraget. Avgiften för musikundervisning är 1200 kr per termin. Det finns även så kallade ”prova på” kurser för 800 kr. Jämfört med andra kommuner har Knivsta hög avgift, kommunen ligger på 266 plats av 278 när det gäller hur hög avgiften är[11].

Ekonomi

Totalt

Sedan 2007 har kostnaderna ökat, bland annat på grund av att Alsikehallen tillkom (2007) och att hyrorna har justerats till marknadsnivå[12] samt expansion av verksamheten. Dessa förändringar har till viss del kompenserats med ökade kommunbidrag, men på grund av osäkerhet i hur förändringar skulle slå har kompensationen inte varit tillräcklig från första året, vilket givit underskott i verksamheten.

2009 gjorde verksamheterna totalt ett ekonomiskt underskott på 2 miljoner kronor. Om man helt bortser från hyreskostnader och intäkter kopplade till lokaler och uthyrning så var underskottet för verksamheterna 840 000 kr, fördelade enligt Tabell 3.

Tabell 3 Kostnader och intäkter 2009 (tusentals kronor)

Konto-grupp		Kultur-skolan	Ungdoms-verksamhet exkl lokal	Hälso-huset exkl lokal	*Lokaler hälsohus och ungdoms-verksamh*	Allmän fritid	Totalt	Totalt exkl lokaler
3x	**Intäkter**	2 282	1 602	5 737	*1 956*	2 810	14 386	12 430
	varav kommunbidrag	*1 547*	*1 556*	*1 878*	*1 495*	*2 791*	9 267	7 772
4x	**Köp av tjänster**	**-153**	**-91**	**-239**	***0***	**-2 517**	**-2 999**	**-2 999**
5x	**Personal och lön**	-2 034	-1 281	-3 511	*0*	-8	-6 834	-6 834
6x-7x (exkl 79x)	**Lokal, material, verksamhet**	-88	-238	-2 429	*-3 150*	-363	-6 269	-3 119
8x och 79x	**Summa Kapital-kostnader**	-65	-4	-77	*0*	-169	-316	-316
	Total	***-58***	**-13**	**-519**	***-1 194***	**-248**	**-2 032**	**-838**

Källa: Dan Erik Pettersson 2010-04-08

Kommentar per verksamhet

Kulturskolan har gått över från en investeringsfas till en tillväxtfas. Det har under året märkts genom att kostnader för konsulter, inventarier och förbrukningmaterial har minskat medan personal- och lönekostnaderna har ökat, och till viss del även kapitalkostnaderna.

[11] Lärarförbundets jämförelser av landets kulturskolor 2010
[12] Stefan Liljebris 2010-04-07

Även ungdomsverksamheten har haft ökade personalkostnader till följd av expansion. Annars är den största förändringen att man fått en hyreskostnad för lokalerna på 465 000 kr, utan intäkterna har justerats för detta.

Även Hälsohuset fick ökad hyreskostnad, på grund av ny värdering av marknadsvärdet för lokalerna. Detta kompenserades delvis, men inte helt, med en höjning av kommunbidraget. Underskottet oräknat intäkter och utgifter för lokaler stannade på cirka 520 000 kronor.

Inom övrig fritidsverksamhet märks en ökning i verksamhetskostanderna som är kopplade till att anläggningar som förut låg på parkförvaltningen har flyttats hit. Se Figur 4

Figur 4 Kostnadsjämförelse för kulturskola, fritid och ungdomsverksamhet 2008 och 2009

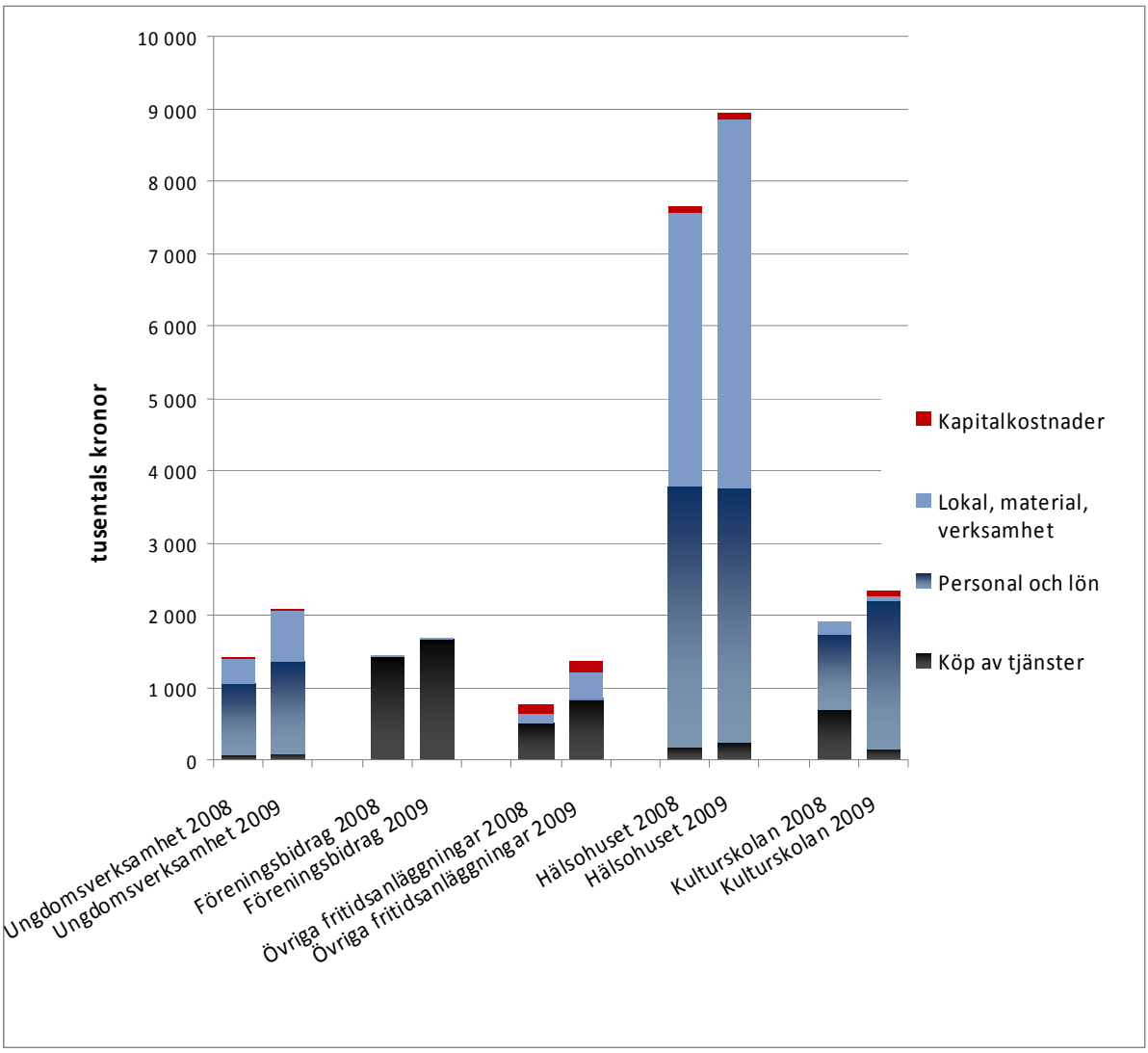

Källa: Dan-Erik Pettersson

Investeringar

Totalt fanns 1,5 mkr avsatta för investeringar inom fritid, ungdomsverksamhet och kulturskolan. 600 000 kr av dessa användes, till minigolfbanor, skolidrottsplats i Alsike och nya instrument i Kulturskolan. Budgeterade investeringar i skateboardramp och för ungdomsverksamheten användes inte.

Kommentar

Ungdoms- och fritidsverksamheten växer

Intrycket av jämförelser av vad verksamheterna erbjuder är att Knivsta har ett utbud som ligger i paritet med andra kommuner, förutom tillgången på sporthallar. Man kan också se att att det de senaste åren har satsats på ungdoms- och fritidsverksamheterna, framförallt kulturskolan och ungdomsverksamheten.

Ett utvecklingsområde vore att ha en bättre koppling mellan förändringar i verksamheten, till exempel investeringar och förändrad princip för hyressättning, och budget. Även om verksamheten inte ”straffas” av underskott som uppstår på grund av underbudgetering så försvårar det uppföljning av ekonomin och koppling till verksamheten.

VERKSAMHETENS MÅL OCH RESULTAT

Nationella mål[13]

Kommunerna spelar, enligt regeringen, en viktig roll för att nå de folkhälsopolitiska målen[14]. Dessa mål handlar i korthet om att befolkningen ska ha goda förutsättningar för hälsa och delaktighet, att ungas uppväxtsituation ska vara bra och att befolkningen ska vara fysiskt aktiv och drogfri.

Inom den nationella idrotts- och ungdomspolitiken betonar regeringen i stor utsträckning lokala föreningars roll, men detta förutsätter ofta ett aktivt stöd ifrån kommunen.[15]

Inom kulturpolitiken antog regeringen i slutet av 2009 nya nationella mål, varför dessa inte tas med här.

Resultat och jämförelser utifrån nationella mål

I kvalitetsredovisningen 2008 valdes tre områden som ska spegla de nationella målen[16]. Dessa är:

- Goda förutsättningar för *Fysisk aktivitet* och *god hälsa* hos flickor och pojkar, kvinnor och män
- Goda förutsättningar att bilda och delta i olika typer av folkrörelser och föreningar
- Ungdomsverksamhet på ungdomars villkor och ungas inflytande

I Tabell 4 visas hur Knivsta kommun ligger till inom respektive område. Där kan man se att Knivsta har goda resultat när man mäter kvalitet utifrån de nationella målen med fritids- folkhälso- och ungdomspolitiken. När det gäller befolkningens upplevda hälsa, ungas fysiska aktivitet, jämställt deltagande föreningslivet och ungas nöjdhet med att påverka så ligger kommunen bättre än snittet för andra kommuner. De två områden där man ligger sämre till är upplevd psykisk hälsa och hur stort föreningsliv som finns.

Tabell 4 Nyckeltal och jämförelse utifrån nationella mål
☺ =bättre än medel 😐 = i nivå med medel ☹ = sämre än medel

		jämfört med andra	jämfört med föreg. år	källa/ kommentar
Fysisk aktivitet (minst 30 min. per dag)	Andel fysiskt aktiva, 18–80 år	😐		Öppna jämförelser Folkhälsa 2009
	Andel fysiskt aktiva åk 7 och 9 (snitt mellan pojkar och flickor)	☺ 75 %		Liv och Hälsa Ung 2009, jämförelse gjord med övriga länet.
	Lika deltagande av flickor och pojkar i stödberättigade föreningar (justerat för könsfördelning bland 7-20-åringar)	☺ 50 %	➔	Riksidrottsförbundet
God hälsa	Upplevd fysisk hälsa	☺ 81 %		Öppna jämförelser Folkhälsa 2009

[13] Även om de nationella målens syfte är att styra kommunerna så är ungdoms-, kultur- och fritidsverksamheten frivilliga verksamheter. Det finns inga lagar som i detalj styr dessa områden (frånsett skolbarnomsorg) och kommunen har stor frihet att själv utforma sin ungdoms- och fritidspolitik.
[14] En förnyad folkhälsopolitik, Regeringens proposition 2007/08:110
[15] Regeringens skrivelse 2009/10:53 En strategi för ungdomspolitiken, Regeringens prop 2008/09:126 Statens stöd till idrotten
[16] Områdena är formulerade utifrån den nationella idrotts- folkrörelse- ungdoms- och folkhälsopolitiken.

	Upplevt psykiskt välbefinnande	81 %		Öppna jämförelser Folkhälsa 2009
	Andel med gott allmänt hälsotillstånd hos flickor åk 7 och 9 (snitt)	77 %	↘	Liv och Hälsa Ung 2009, jämförelse gjord med övriga länet.
	Andel med gott allmänt hälsotillstånd hos pojkar åk 7 och 9 (snitt)	94 %	↗	Liv och Hälsa Ung 2009, jämförelse gjord med övriga länet.
Goda förutsättningar att bilda och delta i föreningar	Antal idrottsföreningar med LOK-stöd per 10 000 invånare	8	→	Riksidrottsförbundet
	Medborgarnas nöjdhet med möjligheterna till föreningsliv	6,6 av 10	↗ 6,4 av 10	SCB:s Medborgar-undersökning 2009
Ungdoms-verksamhet på ungdomars villkor och ungdomars inflytande	Antal ungdomar som besöker ungdomsgården	100-150 personer	↗ ca 65	Verksamhetens uppskattning
	Antal genomförda förslag från ungdomsting	Cirka 5	↗ inget	Egen bedömning
	Ungas nöjdhet med sina möjligheter att påverka politiska beslut (18-24 år)	46 av 100	↗ 42 av 100	På delad 5:e plats av 96 kommuner. SCB:s Medborgarundersökning 2009.

Kommunens långsiktiga styrdokument

Folkhälsopolicy

Mål

Enligt kommunens folkhälsopolicy är de prioriterade folkhälsomålen för Knivsta kommun:

- Allas delaktighet i samhället
- Minskat bruk av tobak och alkohol och ingen narkotika
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Folkhälsoarbetet ska inriktas på grupper utsatta för ohälsa
- Folkhälsoarbetet ska präglas av ett genus-perspektiv
- Hälsofrämjande levnadsvanor

Handlingsplan

Det finns inga särskilda handlingsplaner för folkhälsoprogrammet, men till tre av planens sex mål har en implicit koppling till målen för 2009 (se Figur 5).

Figur 5 Nedbrytning av mål: Koppling mellan KFs uppdrag, styrdokument och nämndens mål

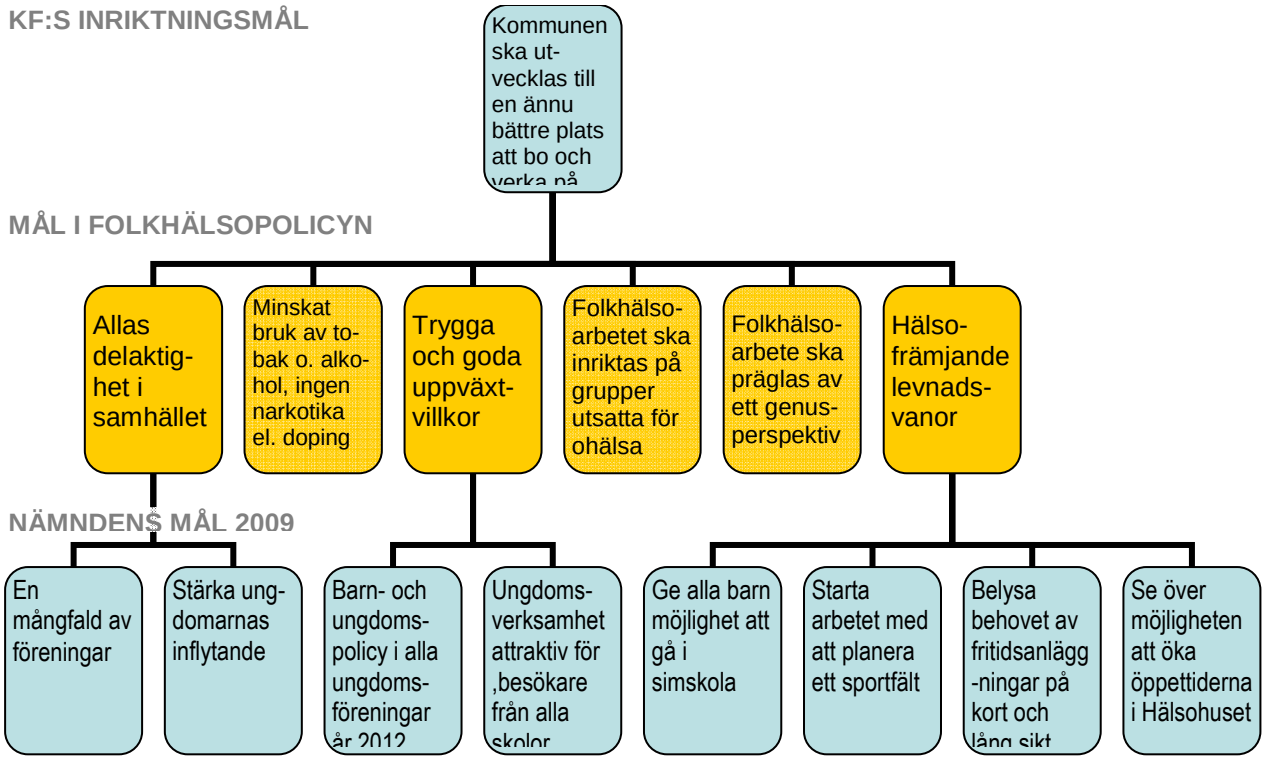

Källa: Egen bearbetning baserat på verksamhetsplan 2009 och Folkhälsopolicy

Miljöprogram

Mål

Det lokala miljömål som är mest relevant för ungdoms- och fritidsverksamheten är ”Kommunen ska aktivt verka för energihushållning och energieffektivisering inom alla verksamheter”.

Handlingsplan

Hälsohuset har redan tagit fram en handlingsplan. Övriga verksamheter kommer att göra det under 2010[17].

Plan för full delaktighet

Mål

I slutet av 2009 antogs en plan för full delaktighet. I planen finns följande mål som direkt rör fritidsverksamheten (förkortade):

- Kommunen ska 2010 erbjuda föreningar och arrangörer information om funktionshinder.
- Kommunen ska under planperioden inventera tillgänglighet till lokaler aktiviteter.
- Från och med 2010 ska kommunen ställa förväntningar på tillgänglighet i samband med ekonomiskt stöd.
- Kommunen ska utreda om Hälsohuset kan erbjuda varmare vatten, särskilda omklädningsrum och hjälpmedel för att vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Handlingsplan

I nämndens internbudget och verksamhetsplan för 2010 har inga mål eller handlingsplaner gällande dessa mål tagits med.

[17] Internbudget och verksamhetsplan 2010

Kommunens mål och budget 2009

Kommunfullmäktiges övergripande mål och uppdrag

Kommunfullmäktige hade 2009 följande inriktningsmål:

- Medborgaren i centrum
- God livsmiljö och hållbar samhällsutveckling
- God kommunal service
- Trygg och säker kommun
- God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige hade 2009 också givit samtliga nämnder i uppdrag att:

- Göra det enkelt för invånare att ta del av information och att lämna synpunkter ☺
- Kvalitetssäkra kärnverksamheterna genom kvalitetsdeklarationer och -redovisningar ☺
- Vara en attraktiv arbetsgivare ☹
- Fastställa planer för internkontroll samt anta egna uppföljningsbara mål utifrån från fullmäktiges uppdrag ☺
- Göra det möjligt och fördelaktigt för medborgarna att ta sin egen del av det globala miljöansvaret -
- Redovisa hur de beaktat barnkonventionen i sina beslut. ☹
- Ha en långsiktigt hållbar utveckling vad gäller miljö, näringsliv, service och boende. ☺
- Stödja och stimulera entreprenörskap och alternativa driftsformer samt samverka med ideella föreningar och organisationer ☺

(Figurerna anger om nämnden anser att man uppfyllt målet eller ej.)

Kommunfullmäktiges mål och uppdrag gällande fritids- och ungdomsverksamheten

Kommunfullmäktige hade inte preciserat detta i något särskilt mål eller uppdrag för fritids- och ungdomsverksamheten 2009.

Utbildningsnämndens mål

Utbildningsnämnden antog följande mål för 2009 för ungdoms- och fritidsverksamheten:

Fritidsanläggningar

- Att ge alla barn möjlighet att gå i simskola i Knivsta
- Att se över möjligheten att öka öppettiderna i Hälsohuset
- Att belysa behovet av fritidsanläggningar på kort och lång sikt
- Att starta arbetet med att planera ett sportfält

Föreningsverksamheten

- En mångfald av föreningar skall finnas i Knivsta kommun.
- Alla barn- och ungdomsföreningar skall ha en levande barn- och ungdomspolicy år 2012.

Ungdomsverksamheten

- Att stärka ungdomarnas inflytande i kommunen
- Att ungdomsverksamheten skall vara ett attraktivt alternativ för alla ungdomar från 13 år och ha besökare från alla skolor i Knivsta som har elever i år 7-9

Kulturskolan

- Bedriva en frivillig avgiftsbelagd kulturskola med musik- och instrumentalundervisning, dans, teater samt bild och form för barn och ungdomar mellan 0 och 20 år i Knivsta kommun

Handlingsplan

Handlingsplanerna för att nå målen beskrivs kortfattat i nämndens verksamhetsplan (se Figur 6). Hälsohuset upprättar en egen verksamhetsplan läsårsvis, men kopplingen till nämndens mål är svag.

Uppföljning och resultat utifrån kommunens mål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag följs upp en kort verksamhetsberättelse som nämnden lämnar till fullmäktige i mars. I april skrivs en längre verksamhetsberättelse där nämndens egna mål följs upp.

I uppföljningen av fullmäktiges uppdrag bedömer nämnden att man uppfyllt alla utom två av uppdragen för 2009. Ett uppdraget om miljöarbete bedömdes inte vara relevant för verksamheten. Bedömningarna bygger inte på mätbara resultat av årets arbete, utan är mer en allmän bedömning av tillståndet på en mycket övergripande nivå.

I nämndens längre verksamhetsberättelse redovisas måluppfyllelsen för nämndens egna mål. I Figur 6 visas en sammanställning av resultat av arbetet med målen för 2009. Grön, röd eller gul färg signalerar om man bedömer att handlingsplan eller målet är helt, delvis eller ej uppnått. Streckad linje betyder att målet var utformat som en aktivitet, och inte specificerade vilket resultat man önskade nå. Fyra av målen uppfylldes, fyra är ”hur-mål” utan specificerat resultat och ett uppfylldes delvis.

Figur 6 Nedbrytning och uppföljning av nämndens mål för fritidsverksamheten 2009

Nämndens mål	Handlingsplan	Resultat enligt v-berättelse
Fritidsanläggningar		
Ge alla barn möjlighet att gå i simskola i Knivsta	Utveckla ett kösystem för simskole-verksamheten	Ca 400 barn i åldern 6-8 år har fått undervisning (av 775)
Se över möjligheten att öka Hälsohusets öppettider	Redovisa plan för hur öppet-tiderna skall öka	*Aktivitetsmål – inget resultatmått specificerat*
Belysa behovet av fritidsanläggningar	Följa upp enkät och ta fram investerings-strategi	*Aktivitetsmål – inget resultatmått specificerat*
Starta arbetet med att planera sportfält	Tillsätta arbetsgrupp för ”projektering”	*Aktivitetsmål – inget resultat specifierat*
Kulturskolan		
Bedriva kulturskola enligt direktiv	Informera barn och föräldrar om verksamheten	Kulturskolan har under hösten utökat sitt elevtal från ca 360 till 390 elevplatser

Nämndens mål	Handlingsplan	Uppföljning i v-plan
Föreningsstöd		
En mångfald av föreningar skall finnas i Knivsta kommun	Informera om hur man startar en förening och om bidrag	Två nya föreningar startade
Alla ungdoms-föreningar skall ha en barn- och ungdomspolicy 2013	Påbörja arbete med att ”certifiera” föreningarna	3 föreningar har startat arbete med certifiering
Ungdomsverksamheten		
Stärka ungdomarnas inflytande i kommunen	Genomföra ungdomsting och genomföra ungdomsråd	*Handlingsprogram för ungdomars inflytande har varit ute på remiss*
Ungdoms-verksamheten ska vara attraktiv och ha besökare från alla skolor	• Ta fram handlingsplan. • Marknadsföra verksamheten • Starta ung-domsverksam-het i Alsike	Fritidsgården i Knivsta har ökat till i snitt 35 besökare per kväll (från ca 15-30 2008)

Källa: Egen bearbetning baserat på verksamhetsplan och verksamhetsberättelse 2009

Kommentar

Överlag god måluppfyllelse

Verksamheten visar flera goda resultat på sina egna mål. Det är inom fritidsområdet som mål eller handlingsplaner ej kunnat uppnås. En omständighet som troligtvis försvårar målarbetet för Hälsohuset är att man där upprättar verksamhetsplaner per läsår, vilket gör att målarbetet på verksamhetsnivå inte synkas med nämndens målarbete. En annan reflektion som kan göras är huruvida målen inom förenings- och fritidsverksamheten står i proportion till tillgängliga (personal) resurser. Fem av de nio målen faller helt eller till stor del på fritidssamordnartjänsten, vilket endast utgör en halvtid.

Röd tråd i målkedjan för enklare uppföljning

Det finns mål på olika nivåer som verksamheten har att följa och följa upp. I ideal-fallet är målen på lägre nivå konkretiseringar av målen på högre nivå. Är denna röda tråd tydlig och genomarbetad räcker det att följa upp de nedbrytna målen för att veta att man även har arbetat mot de övergripande målen.

De inriktningsmål som kommunfullmäktige antar är allmänt formulerade och ger liten vägledning i vad som ska prioriteras under året. För att vara styrande för verksamheten behöver de brytas ned utifrån principen ”vad kan man i denna verksamhet göra för att nå det övergripande målet”. I dag saknas denna koppling. Det blir särskilt tydligt i uppföljningen av målen, då de övergripande målen utvärderas *innan* man utvärderar de nedbrutna målen. Uppföljningen av kommunfullmäktiges mål riskerar att bli godtycklig när bedömningen inte baseras på i förväg fastställda indikatorer.

I planer och policys anges konkreta mål och dessa kan vara viktiga för en långsiktig styrning. Idag är kopplingen mellan dessa och nämndens mål är inte så uttalad. Framförallt märks det i

fallet med Plan för full delaktighet vars konkreta mål för fritidsverksamheten inte är med i verksamhetsplan eller budget.

Uppföljning av mål har förbättrats

Uppföljningen av nämndens egna mål har blivit bättre än tidigare år, och man använder i högre grad indikatorer och statistik för att mäta måluppfyllnaden. Fortfarande finns mål som är svåra att följa upp för att de inte anger ett önskar resultat eller en indikator som ska mätas, utan anger en aktivitet. Uppföljningen av kommunfullmäktiges mål är dock, som påpekats ovan, inte grundad på mätbara resultat.

KVALITETS- OCH UTVECKLINGSARBETE

Förebyggande av skador och olyckor

Ungdomsverksamheten håller på att ta fram rutiner och handlingsplaner för att förebygga olyckor och för att hantera hot och våld i verksamheten.[18]

Resultat av utvärderingar och granskningar

Inga särskilda granskningar eller utvärderingar har gjorts under året.

Brukarundersökningar

SCB:s Medborgarundersökning 2009

Under våren 2009 genomfördes Statistiska Centralbyråns medborgarundersökning i kommunen. Enligt denna är invånarna i Knivsta kommun fortfarande mindre nöjda än genomsnittet för de 96 andra kommunerna som deltagit i undersökningen. Förändringarna jämfört med föregående år är inte statistiskt säkra, men tyder på en negativ trend vad gäller fritidsaktiviteter och idrottsutbud, men en positiv trend när det gäller föreningsliv. (se Tabell 5 och Tabell 6)

Tabell 5 Kommuninvånarnas nöjdhet med fritid i Knivsta kommun

Hur nöjd är du med din kommun vad gäller..	Knivsta 2009	Knivsta 2008	96 st andra kommuner
...tillgången till sport- och idrottsevenemang?	5,1 av 10	5,2 av 10	6,7 av 10
...möjligheterna till föreningsliv?	6,6 av 10	6,4 av 10	7,2 av 10
...möjligheterna att utöva dina fritidsaktiviteter?	6,7 av 10	6,9 av 10	7,5 av 10
...möjligheterna till natur- och friluftsliv?	7,3 av 10	7,5 av 10	8,0 av 10

Källa: SCBs medborgarundersökning, vt 2009

Tabell 6 Kommuninvånarnas nöjdhet med fritid i Knivsta kommun

Vad tror eller tycker du om kommunens insatser för …	Knivsta 2009	Knivsta 2008	96 st andra kommuner
…tillgången till idrotts- och motionsanläggningar?	5,0 av 10	5,2 av 10	6,5 av 10
…utrustning och skötsel av idrotts- och motionsanläggningar?	5,5 av 10	5,5 av 10	6,2 av 10
…möjligheterna till idrotts- och friluftsliv?	6,1 av 10	6,2 av 10	7,2 av 10
…tillgången till friluftsområden och promenadvägar?	6,5 av 10	6,5 av 10	7,2 av 10

Källa: SCBs medborgarundersökning, vt 2009

Brukarenkäter på Hälsohuset

Hälsohusets årliga brukarundersökning visar på en positiv utveckling, där ingen svarande har angett sig vara missnöjd med sitt besök. (Figur 7). Särskilt har nöjdheten ökat med instruktörerna på gruppträningspassen. Enkäten besvarades av 176 besökare, varav 66 procent var kvinnor.

[18] Mathiaz Boström 2010-03-22

Figur 7 Brukarnöjdhet på Hälsohuset, 2007-2009

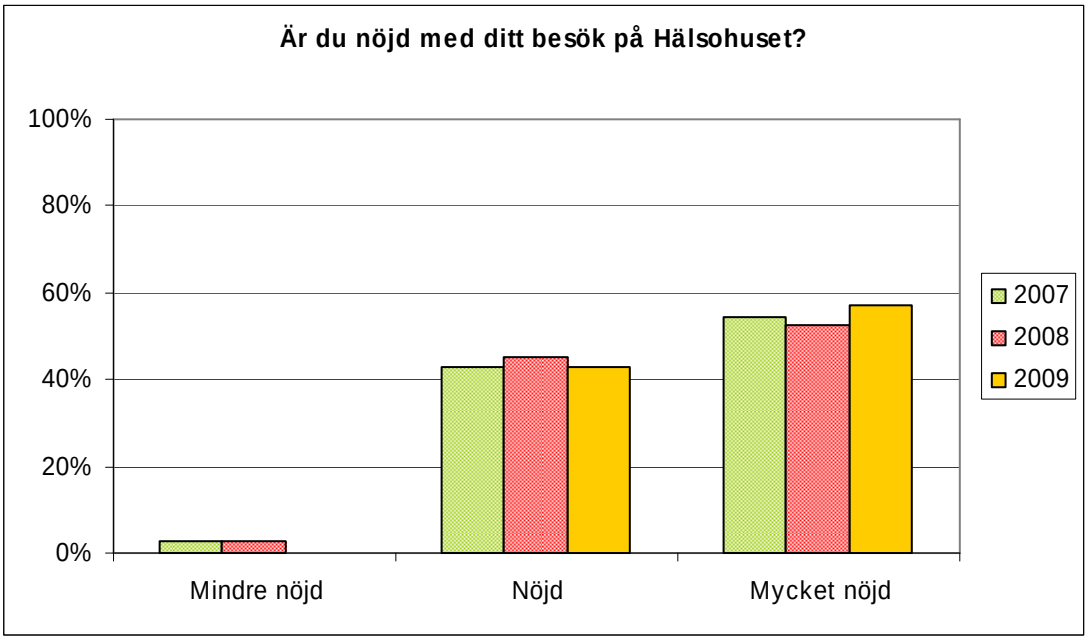

Fokusgruppsundersökning "Vad vill ungdomar i Knivsta göra på sin fritid?"

En undersökning med målet att ta reda hur utbudet av fritidsaktiviteter i Knivsta kunde utvecklas gjordes under 2009 i form av fokusgrupper med ungdomar och föräldrar. Totalt deltog 50 ungdomar i 15-årsåldern och 6 föräldrar.

De saker som ungdomarna värderar högst är tillgång till en spontanidrottsplats, fritidsgård, affärer, LAN och att ha platser där man kan vara med kompisar.

Föräldrarna uppskattade att ungdomsverksamheten startat med sin verksamhet i Alsike. Samtidigt oroas man över att antalet ungdomar ökar snabbt i Alsikeområdet och att det inte ska finnas tillräckligt med sysselsättning. Flera förslag på aktiviteter kom fram.[19]

Inkomna synpunkter och klagomål

Kommunen har sedan 2008 riktlinjer för hanteringen av klagomål och synpunkter. Enligt dessa är synpunkter och klagomål värdefulla i kvalitets- och förbättringsarbetet. Riktlinjerna säger att alla klagomål ska registreras, och att övriga synpunkter bör skrivas ner för att tas upp och diskuteras på arbetsplatsmöte. Minst en gång per år ska inkomna synpunkter och klagomål, samt vidtagna åtgärder, redovisas till nämnden.
Ingen av verksamheterna har egna skriftliga rutiner för hur man ska ta emot, analysera och sammanställa synpunkter och klagomål.

I diariet finns fem synpunkter registrerade 2009. De innehåller synpunkter på Hälsohusets öppettider och möblering, bemötande och kursutbudet i Kulturskolan, med mera. En innehåller beröm. Inkomna klagomål redovisades muntligt för nämnden i december och ska enligt planen redovisas en gång per år[20].

Hälsohuset samlar varje år in synpunkter i sin brukarenkät. I år kom över 300 synpunkter in. Flera synpunkter ledde till åtgärder. En sammanställning av de oftast förekommande inkomna synpunkter samt planerade åtgärder visas i Tabell 7.

[19] Rapport från fokusgruppsintervjuer i Knivsta den 11 – 14 maj samt 19 oktober, 2009
[20] Sekreterare utbildningsnämnden

Tabell 7 Sammanställning synpunkter Hälsohuset 2009

Innehåll	Antal	Åtgärd/Svar
Beröm Bl.a.: Trevlig personal och stämning, cyklar och TV, bra öppettider på morgonen, bra simskola	22	
Gruppträning		
Fler gruppträningspass (olika önskemål)	26	Svårt att få in fler pass i lokalen
Önskemål om olika pass, bland annat Box, Step-up, dansinspirerad aerobics	36	Fler Box och Step-Up pass planeras
Mer simskola	3	
Öppettider		
Längre öppettider, tidigare mornar, helger, sommaröppet mm	16	Pga besparingskrav kan öppettiderna ej öka.
Städning/uppfräschning		
Städning/renare maskiner/renare vatten	43	Städrutinerna ska ses över. Duschrummen spolas av 2-3 ggr/dag beroende på beläggning, Styrkemaskinerna torkas av varannan dag. Tyvärr är det svårt att hålla rent under högsäsong.
Uppfräschning/reparation/underhåll av maskiner	16	
Musik		
Bättre/mer varierad musik i gymet, mer/mindre lugn musik	11	Musiken till konditionsmaskinerna kommer att ses över.
För hög volym på musiken på gruppträning/man hör ej instrutören	5	
För hög volum på musiken i gymet	4	
För låg musik i gymet	4	
Utrustning Gym		
Finare/fler fria vikter och hantlar	12	Hantlarna kommer att ses över.
Bättre roddmaskin	7	
Cablecross/kryssdrag/crosswire som fungerar.	7	En ny cablecross är beställd.
Sandsäck	4	
Ny stretchmatta/gummiband/en till balansplatta	7	Är på gång
Vibrationsplatta	5	
Bättre ventilation i gymet/spegelsal	5	I gymet finns nu fler fläktar, fläkt finns redan i spegelsalen
Andra besökare stör		
Bättre info om ordningsregler om skor och hygien	5	Vi kommer att bli mer tydliga i vad som gäller.
Problem med skolbarn som stör/blöter ner	4	
Övrigt		
Mer närvarande personal/instruktörer i gymet för frågor och tips/bättre service	10	Bättre info i folder om att man erbjuder alla två instruktionstillfällen
Det är trångt, mer utrymme behövs	8	
Varmare i bassäng och i simhall	3	
Café	3	
Barnpassning	3	
Nya cyklar i gymmet	2	En cykel i konditionsrummet byts tillfälligt ut mot en spincykel.

Källa: Egen bearbetning av Hälsohusets brukarenkät 2009

Uppföljning av kvalitetsredovisning 2008

I kvalitetsredovisningen 2008 föreslogs tre utvecklingsområden. Nedan följer en uppföljning av hur verksamheterna har arbetat med dessa utvecklingsområden.

(Fortsätta) undersöka vad verksamhetens målgrupper efterfrågar.
Hälsohuset gör årligen förändringar i verksamheten utifrån besökarnas önskemål. Någon undersökning av vad personer som i dag *inte* besöker Hälsohuset skulle efterfråga görs inte.[21]

Ungdomsverksamheten prioriterar arbetet med ungdomars inflytande, inte minst i den egna verksamheten. Man låter i hög grad besökarnas önskemål styra verksamhetens innehåll. Under 2009 har man varit med om att ordna fokusgruppsintervjuer för att på ett mer strukturerat sätt ta reda på vad ungdomar som idag inte besöker verksamheten efterfrågar. Ungdomsverksamheten arbetar medvetet med att nå ut till nya målgrupper, vilket man också har ett tydligt uppdrag att göra.

Föreningsstödsverksamheten har inte gjort någon ny undersökning av önskemålen eller behovet av fritidsanläggningar under 2009 utan arbetat vidare med vad som framkommit i tidigare undersökningar och i den dagliga kontakten.

Bygga upp ungdomsverksamheten så att den får en mer framträdande roll i kommunens arbete med frågor som rör barn- och ungdomar samt vara en resurs i kommunens arbete med att ha ett barn- och ungdomsperspektiv i all verksamhet
Ungdomsverksamhetens samarbete med skola och samverkansgruppen med socialtjänst och närpolis upplevs fungera bättre, men man står fortfarande inte omnämnda som en part i samarbetet mellan socialtjänst och skola. Man har under året även varit inkopplat i det projekt som biblioteket fått pengar för att driva för att satsa på ungdomskultur.

Arbetet med ungdomars inflytande genom att arbeta med ungdomsting och ungdomsråd ligger på ungdomsverksamheten och är prioriterat.

Tydligare styrning genom att formulera verksamhetsidé/uppdrag för verksamheterna samt bättre mätningar och uppföljning av måluppfyllelsen
Under 2009 har ett förslag på ungdomspolitiskt program med en plan för ungdomsverksamheten arbetats fram. Detta kommer att antas under 2010.

När det gäller arbetet med måluppfyllelsen så avsåg verksamheterna att man skulle strukturera detta genom att enheterna skulle börja upprätta egna verksamhetsplaneringar och verksamhetsberättelser. Detta har delvis genomförts. Hälsohuset har sedan tidigare en egen årsplanering, men den saknar i stort sett koppling till nämndens verksamhetsplan. Ungdomsverksamheten tar fram sin första skriftliga verksamhetsplan för 2010. Denna innehåller en nedbrytning av nämndens mål, liksom egna verksamhetsmål. Även föreningsstödsverksamheten har arbetet med verksamhetsplanering och uppföljning framför sig.

När det gäller mätning av måluppfyllelsen så kan man i verksamhetsberättelsen för 2009 se att uppföljningen av målen blivit något bättre, och att man i högre grad än tidigare använder statistik för att mäta måluppfyllnaden.

Övrigt

Inrättande av kvalitetsstipendium

För att stimulera kvalitetsarbete och premiera goda resultat har utbildningsnämnden beslutat att från och med 2010 dela ut ett kvalitetsstipendium till verksamheter inom bland annat kultur- och fritidsområdet.

[21] Intervju Ken Norberg, Hälsohusets föreståndare

SAMMANSTÄLLNING OCH UTVECKLINGSOMRÅDEN

Verksamhetens styrkor och förbättringsområden

Fritids, ungdoms- och musikskoleverksamheten i Knivsta har flera styrkor. Man kan också se att verksamheten utvecklas och man kan vänta sig att kvalitén kommer att förbättras under de kommande åren.

Styrkor

- Nöjda besökare och stort kundfokus
- Goda resultat inom fysisk aktivitet, god hälsa och jämställda föreningar.
- Överlag god måluppfyllelse

Förbättringsområden

- Medborgarnas nöjdhet är lägre än i andra kommuner
- Sämre resultat inom tillgång till föreningsliv.
- Styrningen; formuleringen av vad-mål, kopplingen till målen i verksamhetens egna planering och uppföljning med hjälp av förutbestämda indikatorer.
- Svag koppling till policys och planer
- Ekonomiska konsekvenser av beslut ej tydliggjorda

Kund- och medborgarnöjdhet

En av verksamhetens styrkor är att man har ett självklart brukarfokus, att man vill utveckla sitt utbud för att möta besökarnas önskemål. Fina resultat i brukarenkäter i Hälsohuset, ökande besökstal i ungdomsverksamheten och fullsatta kurser i kulturskolan är tecken på att man också lyckas ge sina besökare god kvalitet.

Figur 8 Vem är vi till för och vems nöjdhet mäter vi?

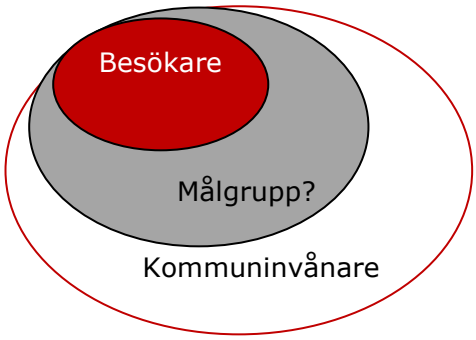

Samtidigt får verksamheten relativt lågt betyg i medborgarundersökningen. Detta *kan* vara ett uttryck för att Knivstas utbud av ungdoms- och fritidsverksamhet har varit lägre än andra kommuners. De senaste åren har en relativt stor satsning skett, och intrycket är att kommunen nu börjar få ett utbud som är likvärdigt andra kommuners. Det kan dock ta några år innan den allmänna bilden av vad kommunen gör för fritidslivet kommer ifatt. Man ska komma ihåg att många som svarar på medborgarundersökningen inte har egen erfarenhet av verksamheten och därför behöver längre tid att märka förändringar.

Det kan också vara så att invånarna i Knivsta jämför utbudet med vad som finns i de stora grannkommunerna och därför ställer större krav än vad kommunen klarar att möta.

Följande utvecklingsområden föreslås för att öka kund- och medborgarnöjdheten:

- Att utveckla och strukturera dialogen med brukare, målgrupp och övriga kommuninvånare, genom synpunkts- och klagomålshantering och enkäter.

Verksamhetens handlingsplan för ökad kvalitet (resultat av seminarium 2010-05-11):

- *Ungdomsverksamheten har undersökt efterfrågan hos målgrupper som idag ej besöker verksamheten. Det kommer bland annat resultera i att verksamheten i Alsike ska ha ökad inriktning mot spontanidrott eftersom det är det Alsikeungdomarna efterfrågar.*
- *Kulturskolan ska börja med årliga brukarundersökningar*
- *Hälsohuset ska göra det möjligt att fylla i brukarundersökningen via webben och också ta upp diskussionen om man hämta in synpunkter på verksamheten i en något bredare grupp, t ex personer som tidigare haft årskort.*

Måluppfyllnad och styrning utifrån mål

I förra kvalitetsredovisningen handlade flera utvecklingsområden om att utveckla uppdrag/mål, verksamhetsplaner och uppföljning. I årets kvalitetsredovisning ser man framsteg på detta område:

- När det gäller utvecklingsområdet ”att formulera övergripande verksamhetsidé/uppdrag för verksamheterna” har man tagit ett steg framåt genom det ungdomspolitiska program som är på väg.
- Ungdomsverksamheten har tagit fram en egen verksamhetsplan med koppling till nämndens mål. Hälsohuset har dock fortfarande svag koppling mellan nämndens mål och den egna planeringen.
- Sedan förra året har man blivit bättre på att mäta och följa upp måluppfyllnaden, vilket var ett utvecklingsområde i förra årets kvalitetsredovisning.

Figur 9 Kopplingarna mellan styrdokument, nämndens mål verksamhetsplanering kan bli bättre

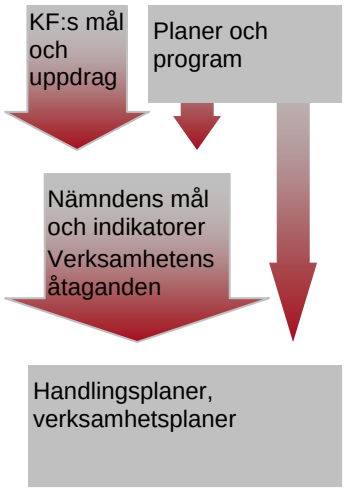

Det som återstår att arbeta vidare med är:

- Målkedjan, den röda tråden mellan uppdrag, mål och verksamhetsplan – och att särskilt se till att policys och planer är levande. (se Figur 9)
- Budgetdialogen. Att målen är förankrade och överrensstämmer med tillgängliga resurser.
- Uppföljningen, vilket underlättas av att man redan i mål- och budget anger vilka indikatorer man ska använda för att mäta måluppfyllnaden, samt att uppföljningen av de övergripande målen baseras på resultatet av arbetet av de nedbrutna målen. Det innebär att utvärdering av målen bör ske tidigare än i dag.

Verksamhetens handlingsplan för ökad kvalitet (resultat av seminarium 2010-05-11 resp förvaltningschef 2010-05-24):

- *Hälsohuset ska ta med nämndens mål i sin verksamhetsplan för 2010*
- *Samtliga verksamheter ska verka för en budgetdialog, där man (under icke valår) får nämndens förslag på mål i september, ger förslag på åtaganden i oktober och beslut fattas i november.*
- *Enhetens gemensamma möten bör i tiden samordnas med nämndens budgetmöten, och förvaltningschef och ekonom delta i diskussionen.*
- *Uppföljningen av nämndens mål ska ske löpande och sammanställas redan i december-januari.*